
Situada a la vall del riu Congost, per on transita l'eix de comunicacions que uneix el Vallès amb Osona i el Pirineu, l'Ametlla s'assenta al peu dels cingles de Bertí, a l'inici de la plana vallesana. Tot i que el municipi manté la dispersió que ha caracteritzat el poblament des dels orígens –amb nombroses masies disseminades pel terme–, cap al segle XVI va començar a créixer un petit nucli al voltant de l'església de Sant Genís. A principis del segle XX, la vila va esdevenir un important centre d'estiueig de la burgesia barcelonina, circumstància que va impulsar el caràcter residencial que avui presenta. A principis del 1906, durant la transcendental alcaldia del doctor Sebastià Bassa i Barbany, Manuel Joaquim Raspall va ser nomenat arquitecte municipal de la vila, just un any i mig després de treure's el títol. Durant els sis anys que va exercir el càrrec, l'arquitecte barceloní va deixar-hi una vigorosa empremta urbanística, amb diversos edificis de gran interès, tots ells marcats per les formes genuïnament modernistes que van caracteritzar les obres de la seva primera època, i amb el projecte d'eixample de la vila, dissenyat per enllaçar el barri de la sagrera (el nucli antic) i el barri del raval –al camí entre la Garriga i Sant Feliu de Codines– amb l'objectiu de planificar la ràpida expansió urbanística de l'Ametlla arran de l'esclat del fenomen de l'estiueig.

L'Ametlla del Vallès

1h

Superfície: 14,12 km²
Població: 8.227 hab. (2013)
Altitud: 281 m
www.ametlla.cat

15 km

Cardedeu

9 km

Figaró-Montmany

3 km

la Garriga

9 km

Granollers

Com arribar-hi amb cotxe

S'hi accedeix a través de la C-17, tot just després de passar el desviament a Lliçà d'Amunt, si es ve del sud, i de la Garriga si es ve del nord.

Com arribar-hi amb autobús

Línia Barcelona - Mollet del Vallès - Paret del Vallès - Lliçà d'Amunt - Bigues i Riells.

Com arribar-hi amb tren

Des de l'estació de la Garriga, servei d'autobusos cada mitja hora.

Més informació

Ajuntament de l'Ametlla del Vallès

Pça de l'Ajuntament, 1
 08480 L'Ametlla del Vallès
 T. 93 8432501
 ametlla@ametlla.cat
www.ametlla.cat

Festes, fires i esdeveniments

- Els Tres Tombs (mitjans de gener)
- Carnaval (gener, febrer o març)
- Festa Major: 25 d'agost
- Fira de Nadal el cap de setmana de 14 i 15 de desembre

- 1. Can Xammar de Dalt**
Cami de Puigraciós s/n
- 2. Casa Moncau**
Major, 6
- 3. Can Bachs**
Major, 12
- 4. Casa Blancher**
Torregassa, 1-3
- 5. Cal Barber**
Torregassa, 5
- 6. Casa Anna Viñas**
Torregassa, 9
- 7. Casa-cafè Dr. Bassa.**
El cafè
Torregassa, 25
- 8. Ajuntament i escoles**
Pl. de l'Ajuntament, s/n
- 9. Vil·la Lola**
Sebastià Bassa, 7

- Cases modernistes
- 🏠 Ajuntament
- ✙ Església

Can Xammar de Dalt. Can Millet

1908 (reforma)

Arquitecte: Manuel Joaquim Raspall

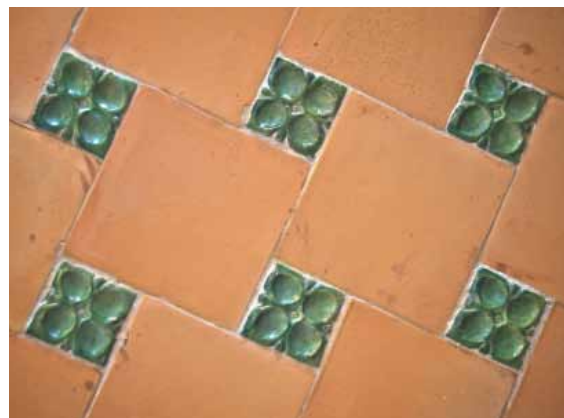
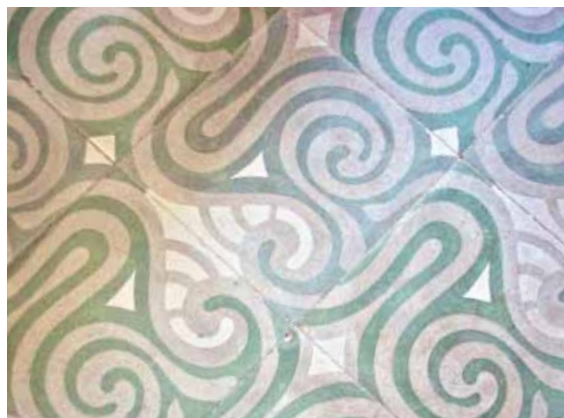
Promotor: Joan Millet i Pagès, industrial cotoner

Ús original: Habitatge i explotació agropequària

Ús actual: Residència geriàtrica

Els Xammar, una de les famílies més antigues de l'Ametlla, es van escindir en dues branques al segle XVI. Una va seguir vivint a la masia original de Can Xammar de Dalt –avui més coneguda com Can Millet i seu d'una residència per a la gent gran– i l'altra va construir a cent metres escassos Can Xammar de Baix, també anomenada Mas Magí. Edificada al segle XII, la masia primitiva era un edifici d'estructura basilical, amb teulada a dues aigües, planta baixa, pis i golfes. Cap a finals del XIX, l'activitat del mas va experimentar una gran davallada, sobretot a causa de la plaga de la fil·loxera, que va acabar amb el conreu de la vinya. Aquest fet va precipitar la seva venda el 1906 a l'industrial cotoner Joan Millet i Pagès, germà de Lluís Millet, el fundador de l'Orfeó Català. Dos anys

després, el nou propietari va encarregar a Manuel Joaquim Raspall, llavors arquitecte municipal de l'Ametlla, una remodelació completa del mas d'acord amb els gustos modernistes de moda entre la burgesia de l'època, amb la intenció de convertir-la en la casa d'estiueig de la família. Raspall va refer les façanes, construï una terrassa orientada a ponent i va dissenyar una torre-mirador amb coberta a quatre vessants coronada per una reixa de ferro forjat. A la façana principal, coronada per un capcer amb tres pilastres, l'arquitecte va conservar l'arc de mig punt de l'entrada original –amb l'escut del llinatge Xammar a la clau– i obrí finestres d'inspiració gòtica –geminades i conopials– i d'altres amb el dintell esglaonat típicament modernista.

Detalls de paviment de dues estances. A l'esquerra, la rajola hidràulica fa un dibuix ondulat tricolor. A la dreta, l'efecte s'aconsegueix combinant rajoles llises i vidrades amb relleu.

Elements típics de les cases d'estiueig, les torres albergaven el dipòsit d'aigua que permetia que hi hagués pressió a tot l'habitatge

El capcer que culmina la façana principal està decorat amb rajoles de ceràmica i trencadís del mateix material.

Les finestres de dintell esglaonat dominen les obertures de la planta baixa i les golfes.

El 1912,
la família Millet
va vendre la casa a
l'escriptor i periodista
Carles Sindreu i Pons,
però la va recuperar
després de la
Guerra Civil

Raspall també va intervenir a l'interior de la casa, incorporant-hi elements decoratius amb diversos materials –sobretot ceràmica, vidre i ferro forjat– amb motius sovint de simbologia catalanista, com la Mare de Déu de Montserrat, les quatre barres o el drac de Sant Jordi.

Casa Moncau

1907 (reforma)

Arquitecte: Manuel Joaquim Raspall
Promotor: Joan Millet i Pagès
Ús original: Habitatge unifamiliar
Ús actual: Habitatge unifamiliar

El 1907, Joan Millet i Pagès, flamant propietari de la masia de Can Xammar de Dalt, encarrega a Raspall la reforma de Can Moncau amb la intenció de fer-hi recular la façana per tal de millorar l'accés dels automòbils a la seva propietat a través del carrer Major, molt estret en aquest punt concret. L'arquitecte projecta un nou llenç exterior de la casa d'acord amb els gustos modernistes, però marcat per una gran contenció formal: les finestres estan cobertes per un arc rebaixat de maons disposats verticalment i estan tancades amb persianes de llibret. Al ràfec, dues alineacions de teula n'emmarquen una altra de central amb forma de punta de diamant.

L'any 2000, la reforma integral de la casa va respectar el revestiment amb morter de calç concebit per Raspall.

Can Bachs

1905 (reforma)

Arquitecte: Manuel Joaquim Raspall
Ús original: Habitatge unifamiliar
Ús actual: Habitatge unifamiliar

El periodista i diplomàtic Eugeni Xammar (1888-1973), fill de l'hereva que es va vendre la masia familiar de l'Ametlla a l'industrial Joan Millet i Pagès, va ser un crític implacable de l'estil modernista que Raspall va implantar a diversos edificis de la vila durant la seva època d'arquitecte municipal. De les reformes que feia el projectista, Xammar en deia, amb ironia, "passar el raspall". Una de les obres de l'arquitecte que va suscitar més queixes per part de Xammar va ser la reforma de la masia de Can Bachs, a l'antiga plaça Vella, un casal del segle XVI al qual Raspall va afegir una torre amb una barana d'obra vista a l'angle dret i un capcer del mateix material que es prolonga al llarg de tota la cornisa i emmarca un rellotge de sol.

El capcer, la cornisa i la barana de maó que coronen el mas contrasten amb l'estucat de la façana.

Casa Blancher

1906

Arquitecte: Desconegut
Promotor: Josep Blancher i Codina
Ús original: Habitatge unifamiliar i comerç
Ús actual: Habitatge unifamiliar

Aquest edifici entre mitgeres consta de planta baixa i dos pisos, amb coberta de teula àrab a dues vessants, i va ser projectat per un arquitecte desconegut per a l'espardenyer Josep Blancher. La façana, simètrica, compta amb dos balcons superposats. El de baix està sostingut per un arc escarser que, estès cap avall, emmarca la porta principal de la casa, mentre que el del pis superior –més estret– es recolza sobre un arc conopial. A les decoracions de la façana –bàsicament els marcs de les obertures– hi predominen les línies corbes, que destaquen del llenç tant pel relleu com pel color. Al damunt de tot, l'acroteri de formes sinuoses inclou un medalló amb l'any de construcció i les inicials del promotor: J. B. 1906.

Combinació de pedra rústica y trencadís a la volta conopial sota el balcó superior.

Cal Barber

1904

Arquitecte: Manuel Joaquim Raspall
Promotor: Jaume Alern i Monrós
Ús original: Negoci (barberia) i habitatge
Ús actual: Habitatge privat

Raspall va acabar la carrera el juny de 1904 i al cap de dos mesos va començar a exercir d'arquitecte municipal a Cardedeu. Això no va impedir que aquell mateix any signés la seva primera obra a l'Ametlla: un edifici de planta baixa i pis situat paret per paret amb Can Blancher, una altra casa de la ruta, i pensat per albergar la barberia del promotor, Jaume Alern i Monrós, d'aquí el nom. De la façana, que va quedar inacabada i pendent de revestir, en destaquen els arcs de quart de punt de les finestres del pis, el vitrall superior del portal d'entrada –amb la grafia 'Ca'l Barber– i la tanca de ferro forjat amb les formes sinuoses de *cop de fouet* tan característiques del modernisme.

L'obra inacabada permet veure com es construeixen els arcs oposats de quart de punt del primer pis, a base de diverses capes de maó català posat pla.

Casa Anna Viñas

1906-07

Arquitecte: Manuel Joaquim Raspall
Promotora: Anna Viñas
Ús original: Habitatge unifamiliar
Ús actual: Habitatge unifamiliar

L'abril de 1906, la barcelonina Anna Viñas demana llicència a l'Ajuntament per construir la que seria la segona casa d'estiueig al municipi, situada just al costat de la primera, la residència del doctor Grífols, de la qual avui només en queda la tanca i una font al mig del jardí. De planta rectangular i encaixat en una parcel·la molt estreta, l'edifici s'alça per damunt del nivell del terreny, elevació que permet crear una terrassa davant del portal i comunicar-la amb el jardí a través de quatre graons que realcen el conjunt de l'entrada. La casa consta de planta baixa i terrat, amb una coberta plana envoltada d'una barana que alterna el muret de pedra de perfil sinuós i el ferro forjat amb el *coup de fouet* típicament modernista, mètode decoratiu també utilitzat a la tanca exterior de la finca.

Mosaic hidràulic d'una de les estances de la Casa Viñas.

Casa-cafè del doctor Basa. El Cafè

1906

Arquitecte: Manuel Joaquim Raspall
Promotor: Dr. Sebastià Bassa i Barbany
Ús original: Cafè-bar i habitatge unifamiliar
Ús actual: Cafè-bar i habitatge plurifamiliar

El doctor Sebastià Bassa, alcalde de la vila entre 1902 i 1915 i artífex de l'Ametlla contemporània juntament amb Raspall, va cedir uns terrenys al municipi per construir-hi un cafè-bar, que encara és actiu, i un teatre annex, molt reformat posteriorment. Raspall va concebre un edifici de planta baixa, dos pisos i coberta de teula àrab amb el carener paral·lel al carrer. La façana, simètrica i formada per tres eixos verticals, és de pedra capserrada, amb les obertures emmarcades per filades de maó, de formes diferents per a cada planta: amb arcs escarsers al segon pis, esglaonats al primer i catenaris als baixos. Dues motlures de rajoles verdes i grogues creuen l'edifici a l'alçada de la planta baixa i el primer pis.

Protegides per baranes de ferro, les finestres de la planta baixa s'inscriuen dins de nínxols de maó que suggereixen la forma d'un arc catenari. L'espai interior s'omple de trencadís.

Ajuntament i escoles

1910-1913

Arquitecte: Manuel Joaquim Raspall
Promotor: Municipi de l'Ametlla
Ús original: Ajuntament i escoles públiques
Ús actual: Ajuntament

Impulsat per l'alcalde Bassa i projectat per Raspall, el pla urbanístic de l'Ametlla va néixer el 1907 amb l'objectiu de connectar els petits nuclis d'un municipi molt dispers i ordenar el creixement d'una vila que es trobava en plena esplendor del fenomen de l'estiueig. El Passeig, un nou eix paral·lel al camí tradicional, va ser una de les principals vies traçades en aquest eixample. A l'extrem superior, el gran edifici de l'Ajuntament i les escoles va ser planificat per actuar com a fita visual que tanqués la nova perspectiva. Per tal de complir amb aquest objectiu urbanístic, Raspall va dissenyar un edifici molt ample, que cobrís tota l'amplada de la plaça que tanca el Passeig. L'arquitecte va preveure que les oficines de l'ajuntament ocuparien el cos central i que les

instal·lacions de les escoles es desenvoluparien simètricament a les ales, amb una extremitat per a les nenes i una altra per als nens, d'acord amb les normes educatives de l'època. El cos central consta de planta baixa, pis i golfes, amb coberta a dues vessants que genera un ampli capcer rematat per una faixa d'esgrafiats de motius vegetals que flanquegen un rellotge de Sol. L'entrada principal està formada per un arc de mig punt amb dues columnes que delimiten l'accés. A l'alçada de la planta baixa, un sòcol esglaonat de pedra rematat per una filera de maó dóna continuïtat al conjunt, incloent-hi els cossos laterals, que consten d'una sola planta, amb una decoració exterior més sobria en què destaquen les finestres tripartides coronades amb un arc rebaixat.

Actualment,
l'Ajuntament
ocupa les dues ales
de l'antiga escola

Al cos central de l'Ajuntament s'hi combinen elements decoratius rectilinis i curvilinis que donen dinamisme a la façana. El balcó, sostingut per mènsules esglaonades, i l'arc de mig punt de l'entrada doten el conjunt de la solemnitat pròpia d'un edifici oficial.

Vil·la Lola

1911

Arquitecte: Desconegut

Mestre d'obres: Ramon Ribera

Promotor: Antoni Rosselló

Ús original: Habitatge unifamiliar

Ús actual: Habitatge unifamiliar

Ubicada al terreny estret i allargassat a la confluència dels carrers de la Torregassa i de Pompeu Fabra, la Vil·la Lola és una de les cases més singulars de l'Ametlla, sobretot per la presència de la torre punxeguda que la remata. Va ser construïda com a residència d'estiueig per a la família d'Antoni Rosselló, un comerciant de Barcelona, i se'n desconeix l'arquitecte: el mestre d'obres Ramon Ribera és qui signa el projecte.

Envoltada de jardins que s'estenen per davant i per darrera de l'edificació, la casa constava originalment de planta baixa i terrat, però arran d'una reforma feta el 1992 s'hi van afegir un pis superior i un soterrani habilitat com a garatge. Aquestes obres van mantenir la personalitat decorativa de les façanes originals, amb dues cornises –una de les quals marca la línia de l'antiga coberta– que reforcen l'horitzontalitat del conjunt. El coronament actual presenta un seguit de perfils corbs on s'allotgen les antigues baranes de ferro forjat, ornamentades amb motius vegetals. Tot i la nova alçada de l'edificació, la torre continua marcant el conjunt. Es tracta d'una agulla de planta octogonal que es projecta cap al cel i es fa visible des de lluny gràcies al revestiment de teules planes de ceràmica vidriada que reflecteixen la llum. En una de les cares de l'estructura que sosté la torre s'hi pot llegir el nom de la casa, traçat amb la mateixa tècnica que els esgrafiats sobre estuc de calç que decoren altres sectors de la façana.

A l'interior, la reforma va comportar l'addició d'una escala al *hall* d'entrada i la divisió clàssica de les estances: la zona pública –menjador, sala d'estar i cuina– a la planta baixa i la privada –les habitacions– al pis de dalt.

Tot i la reforma de 1992, la casa manté la fantasia i l'originalitat que la fan una de les més singulars de la vila

■ Centre d'Interpretació del Territori

La masia de Can Camp i la seva antiga capella han estat rehabilitades per acollir el Centre d'Interpretació del Territori (CITA) de l'Ametlla del Vallès i el centre de recepció de visitants, espais expositius que permeten descobrir el patrimoni i la història del municipi, i proposen rutes naturals i culturals per la vila i els voltants.

■ Masia de Can Camp

Ptge. del Pi, 10-12
08480 l'Ametlla del Vallès
T. 938 430 337

Horari

- Divendres, de 16h a 20h
- Dissabte, de 10h a 14h i de 16h a 20h
- Diumenges, de 10h a 14h.

www.citametlla.cat

■ Camp d'aviació de Rosanes

A principis dels anys trenta del segle xx es va construir entre l'Ametlla, la Garriga i les Franqueses un camp d'aviació que durant la Guerra Civil va jugar un paper clau en els fronts de l'Ebre i el Segre i en la defensa de Barcelona. Avui es poden visitar els refugis, la torre de control, els edificis dels comandaments, el menjador, la garita de vigilància, l'hangar i el xalet d'estil racionalista.

T. 938 432 501

www.aviacioiguerra.cat

■ Església parroquial de Sant Genís

Construïda al segle x, va ser reformada al segle xvii. Entre els anys 1911 i 1912 es va enretirar el cementiri, que estava situat davant l'entrada de l'església, i es va urbanitzar l'espai, segons projecte de Joaquim Raspall, amb una àmplia plaça i unes escales amb una barana amb forma corva (foto).

■ La ruta de les masies

Aquest itinerari proposa un recorregut per tres de les masies més ben conservades del municipi: Can Drapar, Can Plandolit i Can Plantada. Exteriorment, totes tres mantenen l'aspecte que tenien al s segle xvi i xvii. Can Plantada és la que conserva també l'interior més semblant al de l'època. Aquesta masia està situada a un dels barris més bonics de l'Ametlla.

www.citametlla.cat

■ Itinerari Xammar

Ruta pels principals indrets de la vila que recorden la figura del periodista i diplomàtic Eugeni Xammar (1888-1973), la família del qual està estretament vinculada a l'Ametlla.

www.eugenixammar.cat
www.ametlla.cat

Cardedeu

